

Vergaderjaar 2008–2009

28 676

NAVO

Nr. 75

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 februari 2009

Ingevolge het verzoek van uw Kamer voorafgaand aan ministeriële bijeenkomsten van de Navo Raad te worden geïnformeerd over de agenda en de Nederlandse inzet bericht ik u dat op 19 en 20 februari a.s. in Krakow een bijeenkomst wordt gehouden van de Noord-Atlantische Raad (NAR) in de samenstelling van ministers van Defensie. De bijeenkomst heeft een informeel karakter.

Operaties: ISAF

Op de agenda staat in de eerste plaats een overleg met de niet-Navo-deelnemers aan ISAF. Met hen zal de voortgang van de operaties in Afghanistan worden besproken en de wijze waarop ISAF zal bijdragen aan een ordelijk verloop van de Afghaanse verkiezingen die op 20 augustus a.s. zijn voorzien. Tevens zal worden gesproken over de implementatie van het besluit van de ministers van Defensie van 15 oktober 2008 te Boedapest om ISAF meer armslag te geven bij de ondersteuning van de drugsbestrijding in Afghanistan.

Navo transformatie

Voorts wordt de agenda vooral in beslag genomen door voorbereidende werkzaamheden voor de Navo-top in Straatsburg in april van dit jaar. Daarbij staan de lopende initiatieven op het gebied van «Navo transformatie» centraal. Onder die noemer zal worden gesproken over de hervorming van het Navo-hoofdkwartier in Brussel en over een separaat voorstel voor de reorganisatie van de operationele Navo-commandostructuur.

Headquarters Reform

Tijdens de bijeenkomst van de Navo-Raad in Londen in september vorig jaar heeft de secretaris-generaal het mandaat gekregen om voorstellen te doen voor de hervorming van zijn hoofdkwartier in Brussel. Hij heeft daarvoor een speciale gezant aangesteld die de afgelopen maanden voor-

stellen heeft uitgewerkt met als doel om van de Navo een efficiëntere en slagvaardigere organisatie te maken. De verbeterpunten die de secretaris-generaal heeft geïdentificeerd kunnen in drie hoofdthema's worden ondergebracht:

- Verbetering van de besluitvorming en stroomlijning van de comités-structuur;
- Versterking van de uitvoerende bevoegdheden van de secretaris-generaal op financieel en personeel gebied.
- Verbetering van het functioneren van de Internationale Staf (IS) en de samenwerking met de Internationale Militaire Staf (IMS).

Ik zal in Krakow mijn nadrukkelijke steun uitspreken voor de voorstellen van de secretaris-generaal om van de Navo een efficiëntere en slagvaardigere organisatie te maken. Daarbij zet ik in op de volgende uitgangspunten: de vermindering van het aantal comités, effectievere besluitvorming (behoud van de consensusregel in de Navo-Raad en het Militair Comité, maar een niet al te rigide toepassing in de comités), meer bevoegdheden voor de secretaris-generaal om de toewijzing van personele en financiële middelen aan te passen volgens de door de NAR overeengekomen prioriteiten en verbetering van de samenwerking tussen IS en IMS (meer onderling overleg, waar mogelijk zelfs collocatie, met waarborging van de onafhankelijkheid van de militaire adviezen).

Reorganisatie van de Navo-commandostructuur

Naast de hervorming van het Navo-hoofdkwartier in Brussel, heeft de Navo-Raad in 2006 politieke richtlijnen gegeven voor de herziening van de operationele commandostructuur van de Navo met het doel deze kleiner, goedkoper en mobieler te maken. Tot de operationele commandostructuur behoren de militaire Navo-hoofdkwartieren in de diverse lidstaten, waaronder in Nederland het *Joint Force Command* in Brunssum.

De voorstellen die de Internationale Militaire Staf in Brussel heeft uitgewerkt maken de commandostructuur wel kleiner en mobieler, maar ook duurder. Die kostenstijging wordt veroorzaakt door de hogere investerings- en exploitatiekosten die de gewenste mobiliteit met zich meebrengt, maar ook door de terughoudendheid van diverse lidstaten om het aantal hoofdkwartieren ter discussie te stellen. De meeste lidstaten hechten er aan de Navo-hoofdkwartieren op hun grondgebied te behouden, wat de mogelijkheden om kosten te besparen aanzienlijk beperkt.

Een gebrek aan overeenstemming over dit onderwerp tijdens de ministeriële bijeenkomst in Boedapest heeft geleid tot aanvullende vragen aan het Militair Comité. De antwoorden daarop hebben de zorgen van de lidstaten over de betaalbaarheid van de reorganisatievoorstellen nog niet weggenomen. Ik betreur het dat over een reductie van het aantal hoofdkwartieren geen consensus kon worden bereikt en stel vast dat het tot nu toe bereikte resultaat daardoor teleurstellend is, maar tevens het maximaal haalbare. Ik blijf van mening dat het resultaat acceptabel is als eerste stap op weg naar verbetering, onder voorwaarde dat vervolgens alsnog het aantal hoofdkwartieren ter discussie wordt gesteld. In Krakow wordt voornamelijk geen doorbraak op dit dossier verwacht.

Innovatieve financiering

Een laatste onderwerp dat onder de noemer «Navo transformatie» aan de orde zal worden gesteld is «innovatieve financiering». In Boedapest hebben de ministers de Navo-Raad opgedragen aanbevelingen te doen over alternatieve financieringsmogelijkheden die landen zouden kunnen stimuleren aanvullende capaciteiten te ontwikkelen en deze ter beschik-

king te stellen van de Navo. In het kader van deze discussie zal ik mij voorstander blijven tonen van een zo evenredig mogelijke, niet vrijblijvende verdeling van de financiële lasten en van de inzet van middelen. Uitbreiding van de criteria voor *common funding* biedt daarvoor een goede mogelijkheid, maar ook andere opties, zoals het helikopter trust fonds waaraan Nederland onlangs een bijdrage van 1 miljoen euro heeft geleverd, kunnen daaraan een bijdrage leveren.

De Navo Response Force

In eerdere brieven heb ik al melding gemaakt van de aanhoudende problemen met de vulling van de *NATO Response Force* (NRF). In Boedapest heeft de Navo-Raad SACEUR gevraagd voorstellen te doen waarmee de bestaande problematiek kan worden opgelost en in Krakow zullen de ministers worden geïnformeerd over de stand van zaken. De voorstellen van SACEUR die momenteel binnen het Navo hoofdkwartier worden besproken, richten zich op een realistischer niveau van bijdragen van de landen, op basis van vrijwilligheid en met een minder strak omschreven mandaat. Hiermee is overigens het kernprobleem van gebrek aan politieke wil om bij te dragen nog niet geadresseerd. Ik zal in Krakow dit aspect aan de orde stellen.

Raketverdediging

Tijdens de ministeriële bijeenkomst zullen de lidstaten aan de hand van een stand van zaken brief worden geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen ten aanzien van de studie van de Navo naar de mogelijkheden voor een raketverdedigingssysteem, gekoppeld aan de Europese elementen van het Amerikaanse systeem. Het Nederlandse standpunt ten aanzien van dit onderwerp is niet gewijzigd sinds de brief hierover van 25 maart 2008. Voor Nederland en vele andere Navo-lidstaten geldt dat zij, om een afgewogen politiek oordeel te kunnen vellen, een definitief besluit willen nemen op basis van een volledig onderzoek. Dat moment is nog niet aangebroken.

Verklaring inzake Bondgenootschappelijke Veiligheid

In Boekarest is besloten dat de Navo tijdens de Top in Straatsburg/Kehl een Verklaring inzake Bondgenootschappelijke Veiligheid (*Declaration on Alliance Security*) zal aannemen. In Krakow is een eerste gedachte-wisseling voorzien over de inhoud van deze verklaring.

Nederland zal een verklaring bepleiten waaruit blijkt dat de zestig jaar oude Navo nog net zo relevant is als bij haar oprichting. Bescherming van democratie, vrijheid en rechtsstaat blijven de gemeenschappelijke waarden waarop het bondgenootschap berust. Het samenvallen van de 60ste verjaardag met het aantreden van een nieuwe Amerikaanse regering en de verwachte terugkeer van Frankrijk in de geïntegreerde militaire structuur van de Navo maken dit tot een goed moment om die waarden gezamenlijk te herbevestigen.

De verklaring zou ook duidelijk moeten maken voor welke taken het bondgenootschap zich in de veranderende internationale veiligheidsomgeving gesteld ziet. De wederzijdse bijstandsverplichting vormt wat Nederland betreft nog steeds het fundament van de Navo. Wederzijdse bijstand moet echter opnieuw worden gedefinieerd. Het betekent zowel de gezamenlijke verdediging van het eigen grondgebied als de gezamenlijke verdediging van bondgenootschappelijke belangen tot ver buiten het Navo-grondgebied. Tot slot zal Nederland zich sterk maken voor een nadere definitie en

naleving van het beginsel van solidariteit, dat tot uitdrukking moet komen in een evenwichtige verdeling van de risico's en de lasten.

Navo Oekraïne Commissie and Navo Georgië Commissie

En marge van de ministeriële bijeenkomst in Krakow zijn bijeenkomsten voorzien van de Navo-Oekraïne Commissie en de Navo-Georgië Commissie. Tijdens deze bijeenkomsten zullen de ministers van Defensie met hun Oekraïense en Georgische collega's van gedachten wisselen over de voortgang van de hervormingen in hun land, in het bijzonder die op defensiegebied.

De minister van Defensie,
E. van Middelkoop